

Planter

I Brandbjerg Sønderskov er der en meget rig og varieret flora. På morbund-skrænterne vokser stor frytle, og for enden af slugterne er der en frodig muldbundsflora med gul anemone og tyndakset gøgeurt.

Oven for skrænterne er der partier med birkeskov med hede-lyng, og længst mod øst i skoven, hvor leret træder frem på skrænten, vokser de sjældne arter finger-star og vår-fladbælg sammen med den smukke blå anemone.

I ellesumpen ved Hørup Bæk vokser den meterhøje elfenbenspadderok, og på fugtig lerjord vokser skavgræs. Der er fundet over 270 plantearter i skoven.

Skavgræs indeholder meget kisel, og den har derfor været brugt til at skure tinkar, til at rengøre bletter og til at polere træskeer og merskumspiber.

Gul anemone (ø.tv), blå anemone (ø.th) og tyndakset gøgeurt (n.th) er alle naturskovsindikatorer.

I nøddeallen kan du i april måned finde skælrod, en lyserød plante uden grønkron. Skælrod snylter på hassel.

Svampe

På grund af de meget varierede jordbundsforhold og meget dødt ved i skoven, er der et rigt svampeliv.

Svampene kan i modsætning til planterne ikke selv lave deres sukkerstoffer. Nogle svampe bl.a. skørhatte, mælkehatte og fluesvampe lever i symbiose med skovens træer. Svampenes hyfer (celletråde) og træernes rødder vokser tæt sammen, og svampene forsynes med sukkerstoffer fra træerne. Træerne får vand og næringsstoffer fra svampene.

Andre svampe lever af at nedbryde blade, kviste og grene. Nogle arter bl.a. tøndersvamp, randbæltet hovporesvamp og rødme laderporesvamp lever på stammer og grene af døde og væltede træer. Disse arter er sjældne i den konventionelt drevne skov, men almindelige i Brandbjerg Sønderskov. Der er registreret over 200 svampearter i skoven.

Brunstokket rørhat er en af skovens spisesvampe, men du kan også finde karl johan, kantarel og trompetsvamp. De lever alle i symbiose med skovens træer.

Randbæltet hovporesvamp (nederst) og rødme laderporesvamp er to af de svampe, som er med til at nedbryde dødt ved.

Praktiske oplysninger

Brandbjerg Sønderskov ejes af Brandbjerg Højskole. Du er velkommen i skoven. Hunde skal holdes i snor.

Folderen er udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening i Jelling-Grejs og udgivet med støtte fra Vejle Kommune.

Danmarks
Naturfredningsforening

Dyr

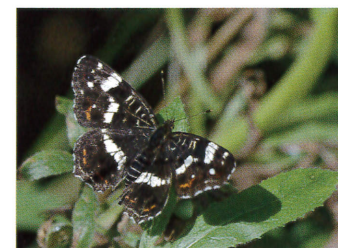
Du kan være heldig at se et rådyr, en ræv eller et egern på en tur i skoven.

Der er mange småfugle som stor flagspætte, spætmejsen og gærdesmutte. Ved bækken yngler bjergvipstjert. Musvåge og ravn kan ses flyve over skoven.

Også om natten udfolder sig et rigt dyreliv. I 1998 blev der indsamlet natsommerfugle neden for skrænten på grænsen til ellesumpen. Der blev fundet 245 arter, hvoraf 3 er opført på rødlisten over truede natsommerfugle.

Der blev også indsamlet 20 arter af vårfluer bl.a. Plectrocnemia brevis, som for første gang blev fundet i Danmark.

Nældesommerfugl kan du se på engen og i lysninger i skoven..

Gamle døde træer giver redemuligheder for spætmejsen

Tekst, billeder og layout Westy Esbensen

Brandbjerg Sønderskov

En rig natur

Slugten med Hørup Bæk blev dannet sidst i istiden, da regnvand og smeltevand fra isen gravede sig ned i det vegetationsløse landskab.

De første træer indvandrede for ca. 12.000 år siden, og der har sandsynligvis været skov på skrænterne siden. Bøgen, der er det dominerende skovtræ i dag, har været her i 4000 år.

Der er en meget rig natur i Brandbjerg Sønderskov, fordi skoven er gammel naturskov, fordi den er urørt og fordi den er meget varieret. Jordbunden veksler mellem sand og ler, og en skovsø og en meget fin ellesump er bevaret.

Gammel naturskov

Skov som ikke er plantet kaldes naturskov, og gammel naturskov er naturskov, som har eksisteret de sidste 200 år - og sandsynligvis meget længere.

Der er opstillet en liste på 40 plantearter, som er naturskovsindikatorer. De kan bruges til at lokalisere og værdisætte gammel naturskov. I Brandbjerg Sønderskov er der fundet 20 naturskovsindikatorer bl.a. stor fryttele, gul anemone, aks-rapunsel, rederod og vår-fladbælg.

Stor fryttele dominerer på skrænterne. Stor fryttele er en naturskovsindikator. Den spreder sig langsomt, og derfor er den kun almindelig i gamle skove.

Urørt skov

I 1997 blev skoven udlagt til urørt skov.

Der må ikke længere fældes eller plantes træer. Grøfter og hegn må ikke vedligeholdes. Skoven skal lades urørt. Kun hvis træer vælter ud over stien, må de skæres op og skubbes ud til siden.

Målet med urørt skov er at skabe mere natur.

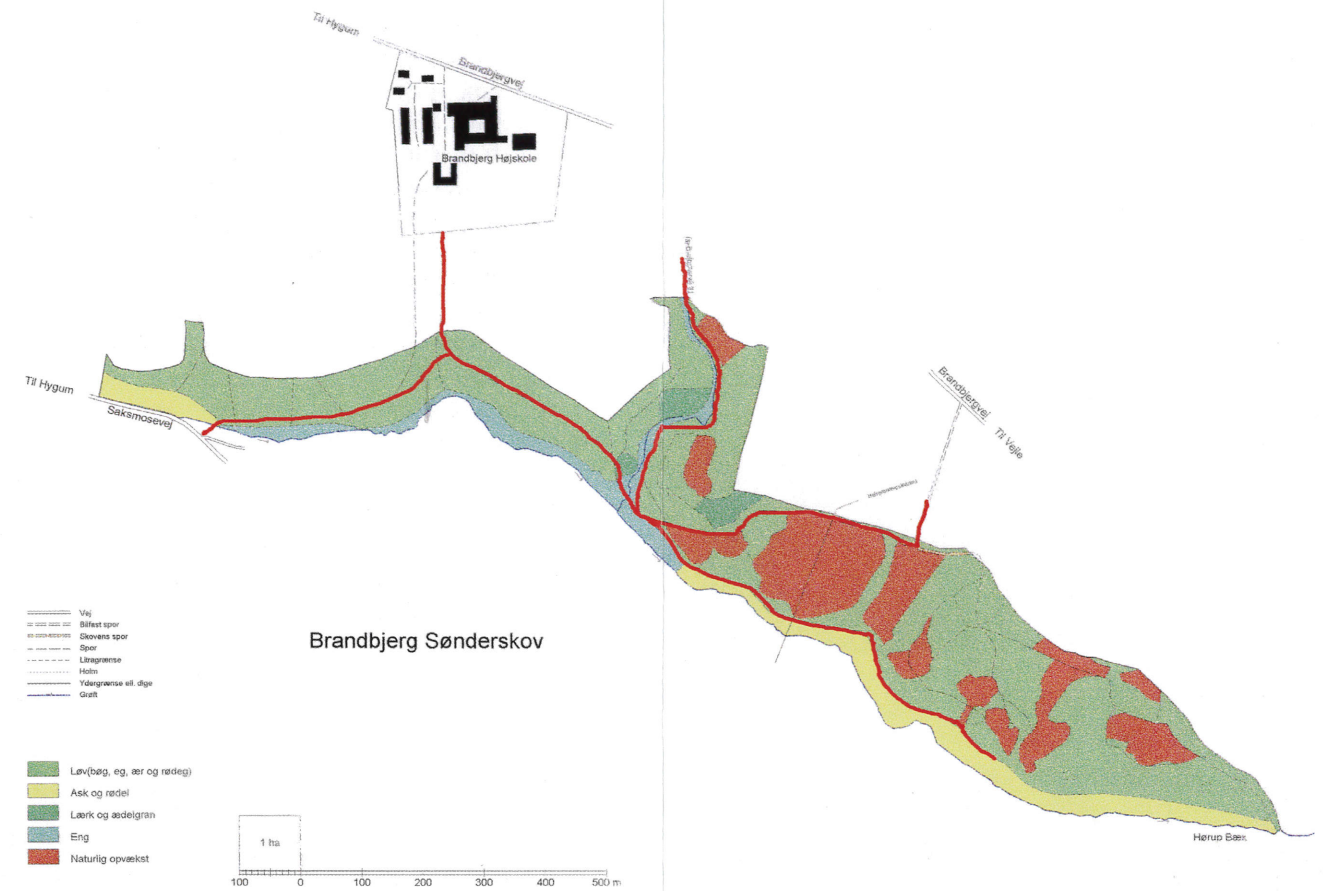
Gamle træer dør og skaber redemuligheder for hulrugende fugle. En sammenlignende undersøgelse viser, at der er 2-3 gange så mange hulrugende fugle i gamle, urørte skove som i forstligt drevne skove.

Gamle træer og dødt ved i skovbunden skaber føde for insekter og svampe. Danmarks Miljøundersøgelser har udpeget 14 svampe, som er indikatorer for gammel, urørt skov. 8 af disse arter som bl.a. tøndervamp, randbæltet hovporesvamp, rødmeende læderporesvamp, grov kulskorpe og stiv ruslædersvamp findes i Brandbjerg Sønderskov.

I 1997 blev 9 ha. nåleskov fældet. Skoven skal forny sig selv. I dag er der opvækst af birk iblandet bøg og eg.

Siden 1977 er flere bøgetræer væltet, og de får lov til at blive liggende. Kun hvis de vælter ud over stien, må de saves op og skubbes ud til siden. Denne bøg knækkede under stormen i 2001. 10 år senere faldt den til jorden.

Ture

Der er adgang til skoven fra Saksmosevej, Brandbjergvej ved højspændingsledningerne og fra Brandbjerg Højskole. Fra højskolens parkeringsplads kan man gå gennem parken og nøddealleen til skoven,.

Når man kommer ned ad trappen, holder man til venstre og 300 m længere fremme til højre i lærkeskoven. På den anden side af engen kan man enten gå ad stien mod nord og ad Brandbjergvej tilbage til højskolen (2 km) eller mod vest

op langs opvækstområderne, forbi højspændingsledningerne og tilbage til Brandbjerg (3 km). Fra engen kan man også fortsætte ud langs ellesumpen ved Hørup Bæk.

Th: Nøddealleen som forbinder højskolens park og skoven.

Længst tv: En lille lavvandet sø er bevaret i skoven.

Tv: Elfenbenspadderok i ellesumpen ved Hørup Bæk.

